

"DE PIEMELS VAN BAS ZIJN HEEL GEZELLIG"

— HET WERK VAN BAS KOSTERS IN DE GROTE KUNSTSHOW

Met *De Grote Kunstshow* keert modeontwerper en kunstenaar Bas Kusters terug naar zijn bakermat. Hij komt uit Zutphen, studeerde in Arnhem, kreeg zijn eerste overzichtstentoonstelling in Museum Arnhem en nu staat zijn werk centraal in de show uit de koker van Johan Idema, de 'cultuurondernehmer' die kunst op een vernieuwende wijze presenteert. Op 19 en 20 maart zetten de beide heren Stadstheater Arnhem op zijn kop met "een totaalportret van wat ik doe en wie ik ben", aldus Bas Kusters.

Tekst: Paul Janssen Foto's:

Bas Kusters'
Hope Collection

Wat is kunst en waar hoort het thuis? Is de hogere kunst van de mode alleen kunst als het over de catwalk schrijdt, komt een schilderij of tekening louter tot zijn recht aan de museummuur en horen filmscènes alleen thuis in de bioscoop? Het zijn vragen die onherroepelijk opkomen als *De Grote Kunstshow* ter sprake komt. Deze theaterproductie is van de inventieve cultuurondernehmer Johan Idema, die kunst in al zijn vormen als sinds 2013 van het museum, of waar vandaan dan ook, naar het theater brengt. Het concept heeft al eerder blijk gegeven van vragen oproepen over kunst, buiten de lijntjes kleuren en onverwachte dwarsverbanden. In maart komt deze *Grote Kunstshow* voor het eerst naar Stadstheater Arnhem met een speciale editie, die zich geheel afspeelt rond het werk van Bas Kusters. Een goede keuze zo lijkt het, want als er iemand niet in hokjes past, is het deze kunstenaar, die ter wereld kwam in Zutphen. Hij maakte naam in de mode, maar zal zichzelf nimmer een modeontwerper noemen. Verder maakt hij sculpturen, tekeningen, wandkleden, poppen en wat al niet.

TOTAALPORTRET

Ondertussen ontwierp Koster net zo makkelijk een confectiecollectie voor Zeeman en Wehkamp, riep hij de Anti Fashion Party in het leven - gericht tegen de pracht, praal en ons-kent-ons van de Amsterdam Fashion Week - en ondertussen opende hij diezelfde Fashion Week in 2017 met een daverende show, die stond als het spreekwoordelijke huis.

Humor, actuele maatschappelijke thema's, vrolijke provocatie en diepe emotie gaan hand in hand in het werk van Kusters. "Een bijzonder kunstenaar", noemt Johan Idema de 44-jarige. "Iemand wiens werk veel meer aandacht verdient. Bas werkt heel intuïtief. Daarbij heeft hij een sterk maatschappelijk kompas, een radar voor waar het met de wereld naartoe

dreigt te gaan en wat de belangwekkende thema's zijn. Omdat het bij *De Grote Kunstshow* niet alleen over kunst gaat, maar ook en vooral over de verhalen achter de werken die in musea niet verteld worden, is de wereld van Bas Kusters bij uitstek geschikt om als thema te dienen."

Die wereld van Bas Kusters gaat over "engagement, frictie, omhelzing, emotie en meer", aldus de kunstenaar zelf. "*De Grote Kunstshow* is een totaalportret van wat ik doe en wie ik ben." En wie die Bas Kusters precies is, is de grote vraag die achter de hele show ligt. "Het antwoord is denk ik dat ik van alles ben. Dat zie je ook in de hele show. Ik ben iemand die verbindt, zorgt, liefheeft, maar ook prikkelt en enthousiasmeert. Ik ben het allemaal. En los van al die representaties ben ik ook gewoon Bas."

MICHAEL JACKSON

Die 'gewone' Bas is een bescheiden jongeman, met even grote als soms idiote plannen die hij graag wil delen. Zo gaat zijn jongste project over identiteit en de manier waarop anderen zich een beeld van ons vormen. Kusters onderzocht dit door vele portretten te tekenen van Michael Jackson. Honderd portretten worden nu gebundeld in het boek *MJ100*, dat een beeld moet geven van de veranderde waarneming in de loop der tijd. Hoewel Kusters naast mode-objecten veel biedt op het vlak van beeldende kunst, was hij geboeid toen Johan Idema hem vroeg om mee te werken. "Ik had geen idee hoe het er uit zou gaan zien",

zegt Kusters over die eerste verkennende ontmoetingen. "We zijn in gesprek gegaan en ik werd al snel getriggerd door de ideeën van Johan. Ik geloof niet in conventies, regels en hokjes. Voor mij is alles fluïde. Dat was het al lang voordat die term ingeburgerd raakte. Daarom vind ik het zo mooi dat Johan kunst uit zijn conventionele context haalt en op een andere wijze presenteert. Een modeshow hoeft van mij niet op de catwalk, een schilderij niet per se aan een museumwand." Voor Idema is het theater bij uitstek het podium om verhalen te vertellen. "Je kunt alles inzetten wat het theater biedt om kunstwerken tot leven te brengen: licht, ruimte, beweging, tekst, drama, publiek", legt Idema uit. "Een schilderij of een modeontwerp wordt in een museum vaak klinisch en analytisch gepresenteerd. Door het naar een andere context te brengen, kunnen we ook andere verhalen vertellen, de betekenis van een kunstwerk van meerdere kanten belichten en het publiek laten meedoen."

AUTONOOM WERK

Het is een vorm van kijken achter het kunstwerk, de ruimte eromheen belichten en de mogelijke emoties uitvergroten, zodat het object dat centraal staat meerdimensionaal wordt. "Dat kun je zo wel zeggen", beaamt Idema. "We vertellen iets over het werk, over de drijfveren van de maker, maar interpreteren en associëren ook stevig. Bovendien is er een actieve rol weggelegd voor het publiek. Dat zou je allemaal dimensies van het

De Grote Kunstshow, Leiden (2017)

De Grote Kunstshow, Haarlem (2016)

kunstwerk kunnen noemen. Daarbij kunnen Bas Kosters' ontwerpen natuurlijk ook gewoon gedragen worden. Daar maken we in de show uiteraard dankbaar gebruik van. Wie weet of Bas daarbij zelf te zien is op het podium...", laat hij er cryptisch op volgen. "Het gaat in principe over zijn werk." "Johan bedenkt het geheel, maar het gaat over mij", waarmee ook Kosters geen antwoord geeft op een eventuele persoonlijke rol in de show. "Ik heb de ambitie om autonoom werk te leveren en dat steeds meer voor het voetlicht te brengen. Daarom wil ik ook graag mijn tekeningen en wandkleden in de show hebben. Daar ligt mijn passie op dit moment. Meer dan bij de mode. Natuurlijk speelt de mode ook een rol, dat hoort bij mij. En mode in het theater is weer een andere manier van spreken dan mode op de catwalk." Kosters wist zijn voorkeuren naar eigen zeggen pas laat te formuleren. "Toen ik zestien was, wilde ik naar de kunstopleiding, maar het werd uiteindelijk de modeacademie. Toch was ik als klein kind niet per se geïnteresseerd in kunst en mode. Ik was niet met het idee van kunst bezig. Wel hield ik veel van tekenen, spelen met poppen en dingen creëren; mezelf uitdrukken. Wat dat aangaat doe ik nu niet veel anders en ben ik nog steeds de persoon die ik toen was, alleen met wat meer inzicht en ervaring."

PRESENTATOR

Ook Johan Idema maakte een schijnbare omweg om te komen tot wat hij nu doet. Hij studeerde industrieel ontwerpen aan de Technische Universiteit Delft en vertrok vervolgens naar New York om daar kunstmanagement te studeren. "Achteraf

gezien heb ik thema's als vernieuwing en innovatiemanagement wel uit Delft meegenomen in mijn werk nu. Dat is samen met kunst mijn belangrijkste thema geworden: kunst op een andere, innovatieve manier presenteren en daarmee andere publieksgroepen aanspreken of de ervaring bij bestaande publieksgroepen verdiepen." Omdat zijn ideeën vaak voorbij gaan aan de traditionele vormen van presentatie in de kunst en cultuurwereld, is de vraag iedere keer weer: hoe verkoop je een vernieuwend formaat aan het publiek?

"Het interessante is dat iedereen die naar eerdere edities van *De Grote Kunstshow* is geweest razend enthousiast is, maar dat zo'n voorstelling zich heel

"MIJN BELANGRIJKSTE THEMA: KUNST OP EEN ANDERE, INNOVATIEVE MANIER PRESENTEREN"

moelijk uit laat leggen aan iemand die het nog nooit meegemaakt heeft", geeft Idema zijn uitdaging weer. "De show is verdeeld in scènes waarin steeds een ander werk gepresenteerd wordt", doet hij toch een poging. "Je beleeft die werken samen met de rest van het publiek, waarbij het de bedoeling is dat mensen anders gaan kijken en nieuwe elementen gaan ontdekken. Dat maakt de rol van presentator Lucas De Man ook belangrijk. Hij neemt het publiek mee en zorgt dat

De Grote Kunstshow Amsterdam en Rotterdam (2016)

Foto: Ernst van Deursen

Foto: Maarten Nauw

mensen betrokken blijven. Lucas is een van de weinige presentatoren die echt met het publiek in gesprek kan gaan en de energie in een zaal hoog kan houden. Daarin merk je dat hij een achtergrond heeft als improvisatieacteur. Veel staat vast, maar de momenten waarop Lucas in gesprek gaat met het publiek, laten zich niet in scripts vastleggen. Vaak stelt hij meteen al aan het begin van de show een vraag aan het publiek. Dat is een bewust signaal van ons dat de mensen in de zaal mee mogen doen."

VERNIEUWEN

Dat *De Grote Kunstshow* nu Stadstheater Arnhem aandoet, is voor Idema ook weer een teken van vernieuwing. "Dit is de eerste editie die langs meerdere theaters gaat en de eerste editie die geheel aan mode is gewijd. Ook zetten we, meer dan bij eerdere shows, modellen en acteurs in." Voor Idema is *De Grote Kunstshow* geen doel op zich en zeker geen productie met een vast stramien. "Het gaat erom of we makers of kunstcollekties kunnen vinden die zich goed naar het theater laten vertalen", verklaart Idema. "De uitdaging voor mij is bovendien om iedere volgende *Grote Kunstshow* geen herhaling te laten zijn van de vorige, maar iedere keer weer verder te vernieuwen. Als dat niet meer lukt, houdt het gewoon op, maar met Bas Kosters is het naar mijn idee goed gelukt." Kosters voelt zich op zijn beurt vooral vereerd dat hij nu juist in Stadstheater Arnhem centraal staat. "Ik heb niet veel ervaring met het theater – ik maak objecten en geen voorstellingen – maar ik kom uit Zutphen en ben regelmatig in Stadstheater Arnhem geweest. Arnhem is sowieso de stad waar ik vroeger met mijn moeder ging winkelen en rare

kleren ging passen en uitzoeken. Wat dat aangaat zouden we nu veel plezier kunnen hebben in het Modekwartier met al die bijzondere winkeltjes en boetiekjes."

SALONPROVOCATIE

Kosters is ook een vertrouwde naam in Arnhem. Niet alleen studeerde hij er, hij keerde er in 2016 terug met zijn eerste overzichtstentoonstelling in Museum Arnhem, dat inmiddels ook meerdere werken van Kosters aan de eigen collectie heeft toegevoegd. *I want it to be soft* was de titel van de tentoonstelling en het bijbehorende, nog steeds verkrijgbare, boek. Vooral de rol van het mannelijk geslachtsdeel in veel van zijn werk leverde Kosters predikaten op als spraakmakend, eigzinnig en provocerend. Kosters kan er om glimlachen. "Ik ben er achter gekomen dat die frictie, die provocatie in mijn werk een daad van liefde is. Vroeger had ik altijd het idee dat ik óf zorgzaam en liefdevol was óf betrokken en provocerend. Inmiddels weet ik dat zaken waar ik zowel in als buiten mijn werk voor wil strijden, zoals gendergelijkheid, voortkomen uit liefde voor de medemens. Dat vond ik een geruststellend idee. En er mag ook gelachen worden. Ik houd van een schuine grap op zijn tijd en soms is een vorm van provocatie ook gewoon voor de lol. Noem het maar salonprovocatie." "Het mooie van Bas is dat zijn werk hard en zacht tegelijk is", vat Idema *De Grote Kunstshow* nog even kernachtig samen. "De piemels in zijn werk lijken confronterend, maar ze zijn vooral heel gezellig." ◀

Kijk voor de speeldata, meer informatie en tickets op onze website of scan de QR-code:

